

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Корінної Надії Миколаївни на тему «Правове регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності»

1. Актуальність теми дослідження.

Сучасний стан та подальший демократичний розвиток української адвокатури, забезпечення права на захист кожному громадянину, доступ до належної, фінансово доступної та кваліфікованої правничої допомоги, в першу чергу, потребує вирішення проблемного та наболілого роками питання - справедливої сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності. Актуальність вивчення правового регулювання платежів від адвокатської діяльності викликана їх кількістю, що створює надмірне навантаження на доходну частину адвоката. Крім того, на сьогодні в законодавстві закріплені нерівні умови оподаткування та сплати обов'язкових платежів суб'єктами, що працюють в адвокатській сфері, але різняться за формою адвокатської діяльності, порушує основоположний принцип рівності. Саме тому, необхідно дослідити генезу формування платежів, становлення їх видів, проаналізувати їх схожість та відмінність, розмір навантаження в залежності від форм адвокатської діяльності, вивчити зарубіжний досвід сплати подібних платежів колегами адвокатами для здійснення пропозицій та рекомендацій, які б сприяли удосконаленню українського законодавства. Ефективність правового регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності, залишаються остаточно невирішеними у науці завданнями, розв'язання яких матиме важливе наукове й практичне значення для розвитку податкових та інших правовідносин в які вступає адвокат здійснюючи свою адвокатську діяльність. Це свідчить про актуальність дисертаційного дослідження Корінної Надії Миколаївни на тему «Правове регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності».

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Обраний напрям дослідження узгоджується цілями, напрямами та пріоритетами Стратегії сталого розвитку «Україна–2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року, затвердженими Указом Президента України від 30 вересня 2019 року №722/2019, проектом Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, розробленої у зв'язку з ухваленням на Саміті ООН зі сталого розвитку 17 глобальних Цілей сталого розвитку на період до 2030 року, Стратегією реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, затвердженою Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015, Стратегією розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, затвердженою Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021.

Тема дисертаційного дослідження затверджена на засіданні Вченої ради Університету державної фіскальної служби України (протокол № 16 від «05» грудня 2017 року) та уточнена Вченою радою Університету державної фіскальної служби України (протокол № 4 від «25» березня 2021 року).

3. Особистий внесок дисертанта. Дисертація є самостійною, завершеною

науковою працею. Сформульовані в ній положення, узагальнення, висновки, рекомендації та пропозиції обґрунтовано на підставі самостійно проведених досліджень.

У тезах наукової доповіді «Проблеми податкового законодавства, що регулює порядок сплати ЄСВ адвокатами, що не здійснюють адвокатську діяльність в разі її зупинення», що були написані спільно з Шолковою Т. Б., дисертанткою було розкрито правовий статус адвоката при зупинення і припиненні діяльності та значення цих статусів для сплати ЄСВ. Автор робить власні висновки та пропозиції до податкового законодавства, з метою врегулювання прогалин, які існували в законодавстві в момент виходу тез.

Ідеї та розробки, що належать співавторам, разом з якими були опубліковані наукові статті, в дисертації не використовувалися. Для аргументації окремих положень дисертації використовувалися наукові праці інших учених, на які зроблено посилання.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Достовірність одержаних результатів досягнута дисертантом завдяки використанню значного масиву вітчизняної та зарубіжної наукової, нормативної та публіцистичної літератури. Науково-теоретичне підґрунтя для написання дисертаційної роботи, сформувавши праці науковців фінансового права, наукові доробки фахівців у галузі загальної теорії держави і права, конституційного права і т.д. Нормативну базу дисертаційної роботи становлять: Конституція України, Податковий кодекс України, нормативно-правові акти, які регулюють відносини у сфері адвокатської діяльності, підзаконні нормативні акти у сфері оподаткування, законодавство зарубіжних країн.

Акцентовано увагу на дослідженні статистичних даних Державної податкової служби України, офіційні інформаційні дані Єдиного державного реєстру судових рішень, Єдиного реєстру адвокатів України, соціологічного опитування, яке було здійснено шляхом опитування адвокатів, що є членами Всеукраїнської професійної спілки адвокатів та адвокатів Ради адвокатів м. Києва, тощо. Використання окремих методів дозволило сформулювати авторські визначення, поглибити понятійний апарат, встановити логічні зв'язки між елементами, проаналізувати зарубіжний досвід, інформаційні ресурси Європейського союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Ради Європи тощо.

Цінність роботи полягає у комплексному ґрунтовному аналізі правового регулювання платежів від адвокатської діяльності, а саме: визначення поняття платежів з доходів від адвокатської діяльності, адвокатська діяльність, здійсненні класифікації видів платежів з доходів від адвокатської діяльності, видів доходів від адвокатської діяльності, виокремлення етапів становлення платежів з доходів від адвокатської діяльності та їх правовому закріпленню, пропозиції щодо удосконалення податкового обліку адвокатів –самозайнятих осіб, пропозиції щодо права адвоката – самозайнятій особі перебувати на спрощеній системі оподаткування. Аналізу досвіду зарубіжних країн Європейського союзу таких як: Хорватія, Польща та реформування національного законодавства в сфері адвокатської діяльності, оподаткування та сплати внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування зумовили необхідність подальшої наукової розробки

правового регулювання платежів з доходів від адвокатської діяльності. Зважаючи, на це можна констатувати, що достовірність отриманих висновків та обґрунтованість запропонованих пропозицій і рекомендацій визначається правильно обраним методологічним підходом до здійсненого дослідження, достатнім використанням наукового, нормативного та емпіричного матеріалу. Звертає на себе увагу також намагання дисертанта працювати на різних рівнях наукового дослідження - від фундаментального до науково-прикладного. Кількість та якість використаних матеріалів, докладність їх аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності та обґрунтованості дисертаційної роботи.

На підставі аналізу теоретичних положень та узагальнення законодавства вироблено, обґрунтовано й запропоновано удосконалення чинного законодавства України.

5. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексним, науковим, монографічним дослідженням правового регулювання сплати платежів з доходів від АД. Підсумком проведеного дослідження стали такі наукові результати, які мають наукову новизну та практичну значущість:

уперше:

- надано визначення поняттям: **«доходи від адвокатської діяльності** – це сума коштів отримана адвокатом, за здійснення ним адвокатської діяльності у будь-якій дозволений законодавством формі та за надання інших послуг передбачених в статутних документах, в межах звітного періоду, що підлягає оподаткуванню та вирахуванню інших обов'язкових платежів»; **«публічні обов'язкові платежі** – платежі, що справляються у грошовій формі систематично, у чітко визначених розмірах до публічних централізованих фондів коштів, порядок сплати яких регулюється нормативно-правовими актами імперативного характеру, за несплату, несвоєчасну сплату або сплату в неповному розмірі, за неподання або несвоєчасне подання звітності щодо їх сплати, до платників застосовується юридична відповідальність»; **«платежі з доходів від адвокатської діяльності** – це публічні обов'язкові платежі та платежі, що пов'язані з організацією та забезпеченням адвокатської діяльності, що сплачуються з доходів від адвокатської діяльності до відповідних централізованих і децентралізованих фондів коштів»;

- виокремлено види «публічних обов'язкових платежів з доходів від адвокатської діяльності», до яких відносяться: податки; ЄСВ; щорічні внески адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування;

- встановлено, що від форми АД залежить розмір публічних обов'язкових платежів та рівень дотримання законодавцем принципу обґрунтованості, рівності, недискримінації при їх встановленні;

здійснено авторську класифікацію платежів з доходів від АД: 1. В залежності від виду грошового фонду надходження: а) платежі, що надходять до публічного бюджетного централізованого фонду коштів (державний або місцевий бюджет); б) платежі, що надходять до публічного (суспільного) централізованого позабюджетного фонду коштів (наприклад: Загальнообов'язковий фонд державного соціального страхування, грошові фонди НААУ або регіональних рад адвокатів); в) платежі, що надходять до

децентралізованих публічних (суспільних) фондів коштів (накопичувальні страхові фонди); г) платежі, що надходять до децентралізованих приватних фондів коштів; 2. Залежно від суб'єкта встановлення платежів: а) платежі, встановлені ВРУ; б) платежі, встановлені органами місцевого самоврядування; в) платежі, встановлені органом виконавчої влади; г) платежі, встановлені професійними спілками або страховими організаціями; 3. В залежності від часу сплати: а) постійні; б) тимчасові; в) разові; 4. В залежності від норм встановлення: а) платежі, що закріплені імперативними нормами; б) платежі, що закріплені диспозитивними нормами; 5. В залежності від характеру платежу: 5.1) загальнообов'язкові – а) для всіх громадян, в тому числі адвокатів; б) для відповідної професійної спільноти (в даному випадку адвокатів); 5.2) добровільні; 6. В залежності від призначення платежу: а) на виконання податкового обов'язку; б) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ); в) на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування (НААУ, регіональна рада адвокатів); г) на сертифікацію діяльності адвокатів; д) на навчання (щорічне обов'язкове підвищення кваліфікації); е) на організацію професійної діяльності (загально-господарські платежі, страхові платежі) тощо;

- виокремлено десять історичних етапів формування платежів з доходів від АД та їх правове закріплення починаючи з 1917 року;

- запропоновано авторську класифікацію доходів від здійснення АД: 1) залежно від джерела надходження: а) доходи з бюджетів відповідного рівня (безкоштовна правова допомога); б) доходи, отримані від клієнтів (фізичних чи юридичних осіб) за договором; в) пасивні доходи; 2) залежно від часу отримання: а) постійні; б) разові; в) періодичні; 3) доходи отримані залежно від виду діяльності: а) гонорар; б) заробітна плата; в) доходи за надання первинної правової допомоги; г) доходи за надання вторинної правової допомоги; д) доходи, отримані за підвищення кваліфікації (навчання); е) доходи, отримані за стажування осіб, які одержали свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, (майбутніх адвокатів); ж) доходи за правовий супровід діяльності клієнтів – юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування з) дивіденди від діяльності АО та інші види доходів, що дозволені законом;

- сформовані пропозиції до українського⁴ законодавства на основі перспективного досвіду країн Хорватії та Польщі щодо правового регулювання справляння платежів з доходів від адвокатської діяльності, а саме: введення обов'язкового платежу від страхування відповідальності АД, як «публічного обов'язкового платежу», встановлення системи пільг, в тому числі для новостворених юридичних осіб, які здійснюють свою діяльність до 3 років і мають в своєму штаті персонал;

- запропоновано внести зміни у пункт 291.3 статті 291 Податкового кодексу України викласти у наступній редакції «291.3. Юридична особа чи фізична особа - підприємець чи самозайнята особа, що здійснює індивідуальну адвокатську діяльність, може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цією главою».

6. Наукове і практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні висновки та практичні пропозиції можуть бути використані у:

– *нормотворчій діяльності* – для вдосконалення чинного законодавства, а також при розробленні та ухваленні нормативно-правових актів спрямованих на врегулювання в першу чергу питань, що виникають у сфері регулювання сплати платежів з доходів від АД;

– *правозастосовній діяльності* – для застосування особами, які отримали право на заняття АД, податковими органами, органами пенсійного фонду норм податкового законодавства в частині сплати платежів з доходів від АД;

– *освітньому процесі* – під час розробки та викладанні навчальних дисциплін «Фінансове право», «Податкове право», «Теоретико-правові аспекти регулювання публічних фондів грошових коштів»;

– *практичній діяльності адвокатів*, що здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, а також адвокатів, які діють у складі АБ та АО під час організації та здійснення АД.

7. Повнота опублікованих результатів дисертації.

Основні положення дисертації викладено в 9 публікаціях, серед яких: 2 наукові статті опубліковано у фахових виданнях України, 1 опубліковано у зарубіжних періодичних наукових виданнях (1 - розміщено у періодичному науковому виданні іншої держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу;); 5 тез доповідей на міжнародних науково-практичних та наукових конференціях, круглих столах, семінарах.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Корінна Н. М. Особливості правового регулювання сплати єдиного соціального внеску адвокатом-самозайнятою особою, який тимчасово є найнятим працівником. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 4. 2019. С. 106-109.

2. Корінна Н. М. Основні аспекти оподаткування доходів від індивідуальної адвокатської діяльності. *Ірпінський юридичний часопис*. Ірпінь: УДФСУ. Вип. 1 (5). 2021. С. 136-144.

3. Корінна Н. М. Міжнародний досвід правового регулювання платежів від адвокатської діяльності. *Наукові перспективи* (Серія: «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина», Серія «Психологія»). № 8 (14) 2021. С. 257-267.

4. Korinna Nadiia. Historical and legal aspects of payment of payments from income from law activities on the territory of Ukraine. *Reality of Politics. Estimates – Comments – Forecasts*. Quarterly 2021, №, 2 (16) / Torun, 2021. P. 50-67 (*Republic of Poland*).

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Корінна Н. М. Правове регулювання оподаткування адвокатської діяльності. *Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції* (24 листопада 2017 року, м. Ірпінь / Університет ДФС України). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД». 2017. С. 273-276.

6. Korinna Nadiia. Tax news 2017. Profit tax. *Information Society: Economic and Legal Aspects of Development: 17-th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference for Students and Cadets*. Kyiv. 2018. P. 29, 30.

7. Корінна Н. М., Шолкова Т. Б. Проблеми податкового законодавства, що регулює порядок сплати ЄСВ адвокатами, що не здійснюють адвокатську діяльність в разі її зупинення. *Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки*: збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 року). Ірпінь: Університет ДФС України. 2019. С. 52-55 (Серія «Податкова та митна справа в Україні», Т. 141).

8. Корінна Н. М. Правове регулювання сплати платежів адвокатським об'єднанням. *Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (25 березня 2020 р., м. Ірпінь / УДФСУ). До 100-річчя створення навчального закладу/Мін-во фінансів України Ун-т. держ. фіскальної служби України [та ін.]. Ірпінь. 2020. Ч. 2. С 80-83 (Серія «Податкова та митна справа в Україні» Т. 143).

9. Корінна Н. М. Особливості правового регулювання сплати платежів з доходів від діяльності адвокатського бюро. *Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (07 квітня 2021 року, м. Ірпінь / УДФСУ). До 100-річчя створення навчального закладу/Мін-во фінансів України Ун-т. держ. фіскальної служби України [та ін.]. Ірпінь. 2021. С. 216-220.

8. Відомості про апробацію результатів дисертаційної роботи.

Основні положення дисертації, а також теоретичні висновки, на яких базується наукове дослідження, оприлюднено на таких наукових та науково-практичних конференціях: «Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки» (24 листопада 2017 року, м. Ірпінь); «Information Society: Economic and Legal Aspects of Development» (March, 6, 2018, Kyiv); Податковому конгресі «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки» (12 грудня 2019 року, м. Ірпінь); «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки» (25 березня 2020 року, м. Ірпінь); «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки» (07 квітня 2021 року, м. Ірпінь).

9. Відповідність дисертаційної роботи вимогам, що передбачені п. 9, 10, 11, 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії.

Загалом, є достатні підстави для висновку про те, що представлена на рецензування дисертація Корінної Надії Миколаївни на тему «Правове регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності» є самостійним комплексним дослідженням високого науково-теоретичного та практичного рівня, має аргументовані положення наукової новизни, відповідає вимогам, передбаченим Тимчасовим порядком присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 167, має теоретичне та практичне значення, та може бути рекомендована до захисту.

10. Характеристика особистості здобувача.

Корінна Надія Миколаївна у 2001 році закінчила Київський національний університет культури і мистецтв, здобула повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», отримала диплом за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста права та здобула кваліфікацію юриста. В 2003 році закінчила Навально-науковий інститут управління Національної академії внутрішніх справ України (підвищення кваліфікації). З «15» вересня 2017 року по «01» жовтня

2021 року аспірантка заочної форми навчання Університету державної фіскальної служби України.

Мови: українська, російська, англійська, польська, хорватська. Автор 89 наукових публікацій з проблем фінансового права.

Досвід роботи: з червня 1995 р. по вересень 1997 р. технік НДВ (МЗІТ) Київського інституту Сухопутних військ; червня 1997 р по вересень 1998 р. лаборант кафедри менеджменту і культурно-дозвільної діяльності Київського державного інституту культури; з травня 1998 р. по квітень 1999 р. лаборант Українського інституту соціальних досліджень; з квітня 1999 р. по березень 2000р. спеціаліст I категорії відділу розвитку матеріальної бази галузі управління експлуатації і розвитку матеріальної бази Державного комітету України з фізичної культури і спорту; березня 2000 р. по жовтень 2001р. провідний спеціаліст відділу кадрів та навчальних закладів Управління нормативно-правового та кадрового забезпечення Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України; з жовтня 2001р. по березень 2002р. головний спеціаліст відділу організації підвищення кваліфікації кадрів Управління підготовки та підвищення кваліфікації Головного управління державної служби України; з березня 2002р. по лютий 2004 р. головний консультант-інспектор відділу з питань запобігання проявам корупції Контрольно- інспекційного управління Головного управління державної служби України; з травня 2004 р. Фізична-особа підприємець; з січня 2005р. по серпень 2005р заступник головного редактора Всеукраїнського громадсько-політичного тижневика УРП «Собор» «Самостійна Україна»; з травня 2009р адвокат; з січня 2014р. по грудень 2016 р. керуючий Адвокатським бюро «Надії Корінної»; з вересня 2017 р. по червень 2021 р. завідувач навчальної лабораторії «Юридична клініка» Навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України

На даний час адвокат, член Ради адвокатів міста Києва, Голова Всеукраїнської професійної спілки адвокатів України.

11. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.⁷

У результаті попередньої експертизи дисертації Корінної Н.М. і повноти публікацій основних результатів дослідження.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Корінної Надії Миколаївни на тему «Правове регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності».

Дисертаційна робота Корінної Надії Миколаївни на тему «Правове регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності» полягає у здійсненні комплексного теоретико-правового дослідження питання виникнення та визначення платежів з доходів від адвокатської діяльності, їх видів, класифікації, особливостям правового регулювання сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, організації податкового обліку в сфері

адвокатської діяльності та аналізу відповідної судової практики та практики європейських країн.

У результаті проведеного дослідження, сформульовано низку нових наукових положень та висновків, визначено напрями вдосконалення правового регулювання платежів з доходів від адвокатської діяльності.

2. У 9 публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них: 3 наукові статті опубліковано у фахових виданнях України, 1 опубліковано у періодичному науковому іншій державі, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; 5 тез доповідей на міжнародних науково-практичних та наукових конференціях, круглих столах, семінарах.

3. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Корінної Надії Миколаївни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167.

4. З урахуванням, що дисертація Корінної Надії Миколаївни на тему «Правове регулювання сплати платежів з доходів від адвокатської діяльності» є завершеним науковим дослідженням, а також професійних якостей здобувача Корінної Надії Миколаївни дисертаційна робота рекомендується для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результат відкритого голосування учасників фахового семінару:

«ЗА» - одноголосно;

«ПРОТИ» - немає;

«УТРИМАЛИСЬ» - немає.

Рецензент:

головний науковий співробітник відділу

дослідження акцизного оподаткування

Науково-дослідного інституту фіскальної політики

Університету державної фіскальної служби України,

доктор юридичних наук, доцент

Марія КАРМАЛІТА

Рецензент:

доцент кафедри фінансового права

Університету державної фіскальної служби України,

кандидат юридичних наук, доцент

Оксана СЛАСТЬОНЕНКО